

ע"פ 36262/11/13 - אריה סופיר נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

23 אפריל 2014

ע"פ 36262-11-13

לפני : כב' השופט יעקב שפסר, אב"ד
כב' השופט צבי דותן
כב' השופט צבי ויצמן
המבקש: (המערער)

אריה סופיר
ע"י ב"כ עו"ד נפתלי גור אריה

נגד
המשיבה:

מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד אורלי בן ארי גינזברג - פמ"מ

החלטה

1. בקשת המערער לחזור בו מהסכמתו למחיקת ערעורו, אשר נתבקשה על ידו באמצעות בא כוחו, לאחר תום שמיעת טיעונו בערעור שהגיש, במהלך דיון שהתקיים ביום 4.3.14.
2. רקע הערעור הינו פסק דין של בית משפט השלום בכפר סבא (כב' השופטת דנה מרשק מרום), לפיו הורשע המערער על יסוד הודאתו בכתב אישום מתוקן, בסדרת עבירות שנעברו כלפי המתלוננת, אשתו של המערער בעת הרלוונטית, ומתלונן שהיה מצוי עימה בקשרי עבודה, זאת על רקע חשדו של המערער כי השניים נמצאים בקשר רומנטי. בעקבות הרשעתו נגזרו על המתלונן מאסר מותנה ופיצוי כספי.
3. על פסק הדין האמור הגיש המערער את ערעורו, שבו עתר לביטול הסדר הטיעון והודאתו בעקבותיו, עת היה מיוצג על ידי סנגורו הקודם. תמצית טיעונו היא כי יסודה של הודייתו, בהטעייה ובטעות. לדבריו, עניינו של ערעור זה הוא בשימוש לרעה במשפט הפלילי לשם השגת יתרון דיוני בבית המשפט למשפחה, ועל כן עתר הוא בדיעבד ולאחר שהורשע על פי הודייתו ונגזר דינו, לביטול הודאתו והעברת המשפט הפלילי לבית המשפט לענייני משפחה.
4. ביום 4.3.14 התקיים כאמור דיון בערעור שהוגש. במסגרת זו נשמעו בהרחבה טיעוני המערער, תשובת המדינה ותשובת המערער לטיעוני המדינה. בתום שמיעת הטיעונים ומשסברנו כי אין יסוד לערעור ודינו להדחות, המלצנו למערער, באמצעות בא כוחו, לשקול חזרה מהערעור. המערער, לאחר שהתייעץ עם בא כוחו ושקל את הדברים עימו אף מחוץ לאולם בית המשפט, הודיע כמצוין בפרוטוקול הדיון, הן באמצעות בא כוחו והן אישית על חזרתו מהערעור שהגיש, ובהתאם נמחק הערעור.

5. קרוב לחודש לאחר אותו מועד (31.3.14), הגיש המערער בקשתו זו לחזרה מהסכמתו, כשלדבריו, תוצאת הדברים אינה מתקבלת על דעתו. בבקשתו חוזר המערער שוב על טיעונו כנגד בא כוחו הקודם אשר יצגו בבית המשפט קמא, טוען כנגד פסק דינו של בית המשפט קמא לרבות המותב עצמו שדן בעניין, וכן טוען להפרת עקרונות המשפט על ידי בית המשפט קמא ועל ידי התביעה המשטרית. כמו כן חוזר על טיעונו כנגד המתלוננת - אשתו לשעבר ומעיד על עצמו כי "לא היה מסוגל נפשית ו/או שכלית להגיע בעצמו להחלטה וביקש כי הסניגור יקבל את ההחלטה במקומו..." וכי "התקשה להבין את ההבדל בין עורך דין כשלוח בתפקיד סניגור לבין אפוטרופוס לדין...".

6. עמדת המדינה נתבקשה ונתקבלה ובה מתנגדת היא לבקשה. תמצית טיעוניה היא כי למערער ניתן יומו, גם בערכאת הערעור, ורק לאחר טיעוני הצדדים, משלא נמצא בסיס לערעור על נימוקיו, הוצע למערער באמצעות בא כוחו לחזור בו מהערעור וכך עשה. בנסיבות אלה, בהתחשב בייצוג המקצועי לו זכה המערער ועקרון סופיות הדין, יש לדחות את הבקשה על הסף.

7. לא מצאנו מקום להיעתר לבקשה. ראשית, ספק אם רשאים אנו בכלל להורות כאמור. כידוע "חזרה מן הערעור כמות כביטולו וכסיום הדיון בו... ותוצאתה של ההחלטה במקרה זה היא מעשה-בי-דין, ופסק הדין של בית המשפט קמא נשאר על מכונו בתורת פסק דין סופי. במקרה זה אין סמכות, לא לבית המשפט... להורות על חידוש הדיון בערעור (ר' ע"פ 639/84 ארנון דגני נ' מדינת ישראל פ"ד מ(2), (3). באותו עניין המדובר היה בפס"ד שניתן בהעדרו של המערער, מה שאין כן בענייננו, בו ניתן פסק הדין בנוכחות המערער, לבקשתו ועל דעתו.

ואולם מעבר לכך, חזרתו של המערער מהודעת הערעור שהגיש לא נעשתה כאמור בחופזה, אלא באה לאחר שעיינו בהודעת הערעור שהגיש ושמענו בקשב את טיעוני הצדדים בשלמותם, תוך שהמערער עצמו, קיבל זמן לא מבוטל לשקול את עמדתו, ביחד עם בא כוחו. בנסיבות אלה, אין המדובר במקרה חריג, ולא יכול להתעורר כל חשש שבקשת המערער בדיון שלפנינו, נעשתה מתוך אי הבנה או בניגוד לרצונו החופשי.

8. למעלה מן הצורך יצויין, כי גם לגופם של דברים, היינו באשר לערעור עצמו, לא מצאנו בסיס של ממש, כמו גם לא קיים לדעתנו כל עיוות דין שהוא כלפיו. כידוע, היתר לחזרה מהודייה בשלב הערעור, על אף שעקרונית אפשרי הדבר, נדיר ביותר, נדיר אף יותר מהשלב הדיוני (ר' ע"פ 5763/10 מתן תורג'מן נ' מדינת ישראל (3.2.2011 לא פורסם), ע"פ 3227/10 פלוני נ' מדינת ישראל (מיום 24.1.2011, לא פורסם), ע"פ 4988/07 ששון רחמינוב נ' מדינת ישראל (מיום 24.6.07, לא פורסם), ע"פ 10518/06 משה מירון נ' מדינת ישראל (29.3.2007, לא פורסם), בע"פ 3013/11 מנסור מטר נ' מדינת ישראל (מיום 1.2.2012, לא פורסם).

בענייננו, הודאתו של המערער בבית המשפט קמא, באה בהיותו מיוצג ע"י עו"ד מטעמו, במסגרת הסדר טיעון, שבו הוגש כתב אישום מתוקן, וכן הוסכם כי המערער ישלח לקבלת תסקיר, כשתביעה תבחן את עמדתה העונשית לאחר קבלת התסקיר. הן המערער והן בא כוחו אישרו את ההסדר, את הבנת תוכנו של כתב האישום

המתוקן ואת העובדה שבית המשפט אינו כפוף לכל הסדר שהוא ואת הודייתו של המערער במיחוס לו. גם בית המשפט קמא הקפיד לוודא כי אכן כך הם פני הדברים ותיעד את הדברים בפרוטוקול הדיון.

ואכן לאחר הודיית המערער נשלח הוא לקבלת תסקיר שירות המבחן, שבו עלה דפוס של אי לקיחת אחריות מצידו. בעקבות האמור הוגשה בקשה מוסכמת לדחיית הדיון, זאת נוכח המלצת שירות המבחן, תוך שהמערער לא העלה כל טענה, על אף חתימתו על הבקשה.

כשלושה חדשים לאחר מכן, נתקבל תסקיר נוסף, אשר לא הראה שינוי מהותי בעמדותיו. על כן הומלץ על דחיה נוספת של הדיון. גם בשלב זה, עתר המערער באמצעות בא כוחו לדחיית הדיון כמומלץ, תוך שבא כוחו של המערער הוסיף והעלה טיעונים הידועים לו נוכח יצוגו של המערער בבית המשפט לענייני משפחה. למרות התנגדות התביעה ולבקשת המערער עצמו, אשר העלה טיעונו לפני בית המשפט קמא אף עצמאית, ונמנע גם בזו הפעם להעלות כל בקשה לבחינת הודאתו ולחזרה ממנה, נעתר בית המשפט והורה על דחיית הדיון.

קרוב לחצי שנה מאוחר יותר, נתקבל תסקיר שלישי, שככל הנראה מסקנותיו לא היו לרוחו של המערער. מכל מקום, גם בשלב זה לא עלתה כל אינדיקציה לכך שהמערער מכחיש את המיחוס לו. ואכן, מספר ימים מאוחר יותר נשמעו בהרחבה טיעוני הצדדים לעונש, כשאף במעמד זה, לא נשמעה מפי המערער אפילו לא ברמז חזרה מהודאתו. אדרבא, המערער פירט את האירועים, השמיע דברי חרטה וציין כי פעל מסערת רגשות.

עם סיום טיעוני הצדדים, מצא לנכון בית המשפט קמא לקבל את חוות דעת הממונה על עבודות שירות בטרם ינתן גזר הדיון.

ימים ספורים בטרם המועד שנקבע למתן גזר הדיון, החליף המערער יצוגו והגיש בקשה להתיר לו לחזור מהודאה. תחת שימוע גזר הדיון התקיים דיון בבקשה, וביום 14.4.13, נדחתה הבקשה בהחלטה מנומקת ומפורטת של בית המשפט קמא, תוך שהמערער נשלח שנית לממונה על עבודות שירות לקבלת חוות דעת. בקשות נוספות מסוג זה נדחו אף הן על ידי בית המשפט קמא.

לאחר דחיות נוספות שניתנו למערער על מנת למצות את ההליך מול הממונה על עבודות שירות, התקבלה ביום 3.10.13 חוות דעת לפיה לא כשיר המערער מטעמים רפואיים לריצוי עבודות שירות.

במצב דברים זה, מצא לנכון בית המשפט קמא, לסיים את עניינו, לפני שורת הדיון, בענישה צופה בעיקרה פני עתיד וללא עונש מאסר, אף לא בעבודות שירות ובתשלום פיצוי למתלוננים.

9. הנה כי כן, דפוס התנהלות זה של המערער, חוזר על עצמו הן בבית המשפט קמא והן בערכאת הערעור. בהודעת הערעור מטעמו של המערער הנפרשת על לא פחות מ - 29 עמודים, מפרט המערער בהרחבה את פרטי ההליכים שבינו לבין גרושתו, פרטי כתב האישום כנגדו, טענות נגד עורך דינו הקודם, נגד בית המשפט

קמא, שסירב לטענתו לשמוע את דבריו, סירב לקיים דיון לפי סעיף 143 א לחסד"פ (שענינו דיון מקדמי), וטעה בשיקול דעתו השיפוטי. כן טוען המערער שנעשה על ידי המדינה שימוש לרעה בסעיף 10 א לפק' הראיות, כי גופי התביעה הכללית הפרו את חובת הזהירות המוטלת עליהם וכן טוען טענות רבות שאין עניין נוגע לדיון שלפנינו.

10. בית המשפט העליון חזר לא פעם על העמדה, לפיה חזרה מהודייה שמורה למצבים נדירים ולנסיבות חריגות, בהם מתוך מכלול הנסיבות מתעורר חשש ממשי כי ההודיה לא נעשתה מתוך הבנה ובניגוד לרצונו החופשי. בענייננו, גזר הדין של בית המשפט קמא ניתן רק לאחר כשנה וחצי מהמועד בו הודה המערער ועד לסיום ההליכים בענייננו, כשבכל אותו פרק זמן, לא מצא המערער ו/או בא כוחו לנכון לטעון ולו ברמז, על היותה של הודייתו כזו שניתנה שלא באופן חופשי ומרצון, או מתוך טעות או הטעייה. במהלך כל התקופה האמורה נדחה הדיון שוב ושוב, לרבות בשל בקשת המערער והמלצת שירות המבחן, ורק ביום שנקבע למתן גזר דין, משנראה היה כי ההליך אינו עומד להסתיים בהתאם לציפיותיו של המערער, החליף הוא את יצוגו וטען לחזרה מהודייתו. המערער שהיה מיוצג במהלך כל הדיונים, מראשיתם ועד תומם, היה שותף מלא להליך ונכח בכל מהלכו.

11. זאת ועוד, עיון בפרוטוקול הדיון קמא מלמד, כי עו"ד אשוואל אשר יצגו בהליך בפני ביהמ"ש קמא, הכיר את המערער עוד קודם להליך ביצגו אותו ואת גרושתו בהליכי המעמד האישי שביניהם, ועשה כל מאמץ בטיעונו, על מנת לייצג נאמנה את המערער. בנסיבות אלה לא ניתן לומר שקם "חשש ממשי" (ואף לא חשש סתם) למתן הודאה בניגוד לרצונו החפשי של המערער כנדרש, ויתרה מכך נראה בענייננו, שהניסיון להציג את הודיית המערער במסגרת הסדר הטיעון כאי הבנה מצידו או הטעייה כלפיו, הוא טיעון סרק, שאין לו כל יסוד.

12. לא מצאנו גם לקבל את מכלול הטענות המועלות כלפי בית המשפט קמא, אשר לא זו בלבד שחסרות הן כל יסוד שהוא, אלא שנראה בבירור, כי בית המשפט קמא עשה מלאכתו באמונה, ואף צעד משמעותית לקראת המערער, הן בהתנהלותו במהלך הדיון, והן, בהינתן האישומים בהם הואשם, גם להקלה של ממש בדיון.

אין לשכוח כי פירושה של עשיית הצדק היא גם סופיות דיון, תוך שיש לזכור כי בכל תיק קיימים צדדים נוספים, מתלוננים, עדים וכו', ואף אינטרס הציבור בכלל זה, שלהכרעת הדין ופסק הדין יש משמעות מבחינתם, ולא ניתן לשנותם בשל טענות שעניין אי הבנה או חרטה כזו או אחרת, הנעדרות כל עיגון עובדתי ממשי שהוא.

13. נוכח כל האמור נדחית הבקשה. פסק הדין מיום 4.3.14 עומד איפוא על כנו.

ניתנה היום, כ"ג ניסן תשע"ד, 23 אפריל 2014, בהעדר הצדדים.

צבי ויצמן, שופט

צבי דותן, שופט

יעקב שפסר, שופט
אב"ד